

ס פ ר

כֶּרֶם חֶמֶד

כּוֹלָל

אגרות יקרות אשר הריצו חכמי זמננו

איש אל רעהו בעניני האמונה והחכמה.

מהם אשר כבר עשו להם שם בספריהם אשר חברו, הלא המה
החכמים אברהם בן הרמב"ם, מ. ש. גירונדי, יש"ר, שד"ל, יוסף
פערל, יהודה ליב ייטלש, ש"ר, מאיר הלוי לעמטערים, שמשון
בלאך הלוי, בער בלומענפעלד, אהרן חארין, מלאוולטה; ומהם
אנשים יקרים אשר באו עתה ראשונה עד הלום
בתבונות כפיהם.

חלק שני

(Kerem Hemed.)

וויזען

נשדוקט ביא אנטאָן ערלען פֿאַן שמייד, ק' ק' פריוויל' בוכדוקער.

WIEN, gedruckt bey ANTON Edlen v. SCHMID, k. k. privil.
Buchdrucker und Buchhändler, 1836.

כמ'ר שפאלל דוד לולאטו יל'ו שפעתי ממנו כי בקרצ ימים תדפוס חלק שלי מספרך ה'ל' ושללתי ממנו חקירות יקרות להכניס בתוך הספר, לכן העירתי לצני לשלוח אליך תולדות מחו'ר משה חיים לוצאטו וצוק'ל אשר כתבתי בשנה שעברה להחכם הכולל התורני המדומס ידידי במה'ר שלמה כ"ץ רמלפורט חי'ל מלצוב, כדי שתדפיסוהו בתוך חצורך. ומוצטחי שיעלה ללדון לפני כל המצירים את מעלת הנאח ה'ל'. וגם מנגדיו (אם עדיין מעללו) יכירו כי משה אמת ותורתו אמת ולא יוסיפו עוד לדב' על לדיק עתק בגלוב וכו', וכבר סך את שם פקנאלי חכמתו כי דליתי זמכתו י"ג מחצורך שגם באשכח (מדפוסו צימים הקדמונים) מחזירים אותו לשבח שם איש אלהים קדוש כאשר צלמתי היה רצנו משה חיים לולאטו זכר לדיק לצרכה.

הודיעתי לם תולדות הללו פולאים חן צעירי חכמי מדינתך. כי את אוסיף שנית ידי בשנה האחרת לכתוב תולדות גאוני איטליא אשר כתבו חזונים יקרי הערך, קלתם מדפוס וקלתם נשאלו זכתונים וכו' וכו'. ואני אזכרך בחיי צמך אשר כפי אל קדוש ישראל ימלא כל משאלות לך לעזרה ויגדיל תורתך תלדיד. אלס הקלפה לתבונתך חודש'טו. העומד על התורה ועל העבודה מרדכי שמואל גירונדי.

מכתב ה'

אלהים יענה את שלום חרב המחלל בשער החכמות שלם הוא ושלומה משנתו בשמו במעשיו ובמקומו כבוד שמו מפארים ידידים ואוהבי' כמחר'ר שלמה יהודה ליב כהן רפאפורט. יראה ודע יאריך ימים וחפץ ח' בידו שלח אמן: *

על ידי החכם ידידו ט'ל' צל אלי מתנצך סיקוד נחמד ונעים וזרכתי עליו זרכת הנהנין זרכת התורה: צדוך שחלק מחכמתו לידאיו. על כל אשר מדעטת וכתב' בתשובת שאלותי כולם נכוחים למצין דברי פי חכם חן.

לד לי מלך על כל התללות אשר עצרו על ראשך ותהי זאת נחמתך כי ה' לדיק יצאן להטיב לו מחריטו מדחשיתו ואיוצ יוכיח. כן יואל אלוה ית' להרצין זכאות דשא ועל מי מנוחות ינהלך נפשך ישוצצ צמעלי לדיק וצמעה טוב ושמן וישוצצ צאהלי התורה והחכמה לאורך ימים ושנים דשמים ועננים אמן.

בלדק

* האנחת היקרה האחת הכוללת חי החכם הנדול איש החלקי ר' משה חיים לולאטו זל"ה שנותן אלי מלח ידידי הרב החריף החכם היקר וינח אלהים מרצים מרדכי שמואל גירונדי האג' דק"ק סחרוצה להעתיקם צין חסיפת חכמותי וכסי דצרו צחברתו אלי נתלחים עוד תחת יד החכם היקר הזה תולדות שארי גאוני אפ"ל א אשר עיני חכמים רעים כלות ומיחלות לרחוקם דפוס. לכן חלק תורות חלמתי להחכם היקר הזה נגד כל עמי על אשר עליה לצנו שפסוד להסין חור צמחשטי הקדמונית חכמת הרבים תלוי צו.

המציא לאור.

צדק כל אשרי שך צדירות לטון הדמנ'ס צדוק כל' ס'ת ודוים
 שכלוחות הצדית הן הן שכל ספר וספר וס' וסעד' לדריך מעלתי צהבה
 מיימוניות סס ח'ל: ושאלת למי חין משיכיס ס'ס צלדון כמו לויות?
 יפה שאלתם ור'ת כתב צתשובה שכן היה יותר טוב מעטס זה ועוד כתב
 חילו מחדתי כעשייתו צלדון הדחתיו עכ'ל דמלה שהדינ' מה זה שכתב
 הדמנ'ס לבצרו ולהדרו יותר מדלי' א"כ יהיה ממש צלדון אסור אפילו
 לראותו כי על זה טעו ונעשו אכזי צית שמש, וכאן להפך כי חיוב גמור
 הוא להציט צפני ס'ת ולקוס מפניו אי לאו דצקידושין (דף ל' ע"ג) למדי
 עק'ו ר' חלקיה זר' סימון ור' אלעזר מפני גומדיה עומרים, מפניה לא כ"ש?
 אי לאו הכי לא הו' קיימין קמיה, א"כ מ"ט אשר יותר מדלי' והיתה
 תשובתו דברים שכלוחות הצדית שכתב הקצ"ה היו הן כוללן קדושת כל
 חמשה חומתי תורה ואין הפרט צקדושה וחיוב כבוד הס'ת לקדושה שכתב
 משה דצינו לקדושות הלוחות שכתבו מאלקים חיים. וכסס שכלוחות היו
 צעומד כך חיוב להעמיד ס'ת מעומד צלדון. ולמדנו זה מחיוב המלך
 שכתב צו והיתה עמו וקדל צו כל ימי חייו ופרשו חכמים שהס'ת היה
 מונח צחיקו ונצנוד הס'ת יותר מדלי' מודה שדולה צקיומו לשמור ולעשות
 מכל הכתוב צו.

עשה אנוח לקרוא אחדוך מלא להלחיק לדיק יסוד עולם הרע חסד
מוהר"ד משה וזים לראשונה זל"ה מכל הכוזים אשר העלילו נגדו שוראי
ומקנאי חכמתו. דע לך אהובי הכמים כי האיש משה נתבדל פה העיניה
צין צרכי החכמים גדולי הדור כמוהר"ד וישעיהו צאסן זל"ל צעל לחמי תורה
צשנת ת"ע והגאון מוהר"ד יצחק חיים זל"ל צעל פחד יצחק. עת קץ, ופי
ספרים, ועקב צד, ובאונים אחרים שלמחו אז צקריתנו ועודנו נער צן
צפע עשרה שנה הוי"א לאור צעיד מנעוזה חלק ראשון משפד לשון לחמים
צשנת תפ"ז לצמד המליצה וחוקותיה שרשיה ופארותיה (ועוד יס לי מכתובת
ידו הקדושה חלק שמי וחלק שלישי) וחס"כ הוי"א לאור ספר חנוכה הארוך,
ויבדל משה צתוך הדמים היושנים על מדק צימים ההם ויחכם צביציות
לימודיות תורניות ואלהיות וילמד לשון לטון ויין וזרפת-וימן ה' לו דוח
לצ להצין ולהשדל בכל חכמה ומדע: ויפתח בית מדרש צביצו ויתלקטו
אליו תלמידים מקשינים לקול לימודיו צת"ך בפ"ת ומדרשים ואל שמו צביציות
רחוקות כי היה עשיר גדול וצעל לדיק צסתד והיה מפרנס ומגלל כל
אשר נגע אליהם צלצצו ללמד תורת ה': וצמשך הימים נתן ה' צלצו לוכס
לפרד"ס ולמד חי פתורה וסודותיה צעיד וזי"איה מתלמודו הכצ הגדול
הקדוש מוהר"ד משה זכות זאוק"ל וקצל מהס סלת נקיייה. וצבוהו סס
צא לידו ספר שלבת אדיה הנקרא ג"כ איז נוסס למהר"ד יהודה אדיה
צמודינא ז"ל סמדצד תועה על סכמת האמת ועל לומדיה ראשונ' ואחרונ'
והאיש משה הסמד צקנאו קנאת ה' סמד ספר נגדו קרלו מאמר חיכות
אשר צו צדנדים נכונים ונאמנים לצד וסנצו כל טענות ספר הסמד *

הספר אשרי בודים להאדם הבדול זקן ונחל פנים סרר פד"ר יחזקאל חזקוני
ממורינו נעל המחבר ספר מדבר יסודי, כסודי, נן דוד, וסלח חזקוני
יקרים הוא ספר יקר ונכבד ולח זה גרד ציפוס, וסחכס שנינו נרססו ווסקוס
סלח עס מי סחמת ודי נזה.

המוציא לאור

ועלה נדעמו לפדמונו אחד מהצילו תחת מלך מר חכמת רבו הצלון צסאן
המכר והגבול חמיו אז' דק' ק' ממנוצה והמקובל הבדול בעל חכמת חכמים
והחכם המקובל כמא'ר ביד אריה פורני זל' והסכינו על ידו. ויהי
צבאע הדבר אל אומי חכמי' הלא הם מקלת רבני ויניציהם צקנאסם לצבד
הרז המחדר ס' טאגת אריה שהיה אחד מחכמי ידע מלאו מקור להקיל
שאלתם וקנאסם נכר הר' מח' זל' וישלחו שמי חכמים אשר לא יאות
להם שם ת'ם לפאדוזה להזכיר להר' מח' שלג יוניא לאור ס' המכר

וצהיות שהציו מתחזקתו שליו שומע צקולס צאמדו שיצנת פאדוזה אינה
תחת משרת ישינת ויניציה, אז לצשו כמעיל קנאס ויחפלו דזרים אשר
לא כן על משה איש האלהים צאמדם כי תודתו היתה שלג לשמה וחזיריו
החכמים צקשר עמו להאמין צצנתי לצי משיח מותעה וצנו דק. נכדו

וידעוהו עד חדמה ויכתבו להחכם חגילו (מלא קנאס נכר כל מי שגדול
מענו צחכמה וצסס) והוא עם אשכנזי אחד צל אשא שמו על שפתי פתו
והסיוו לכל בלחי אשכנז שמה רציו מח' המכר הוא מנת הטועים
ומשם נסייתה כל הרעה הבדולה הכתובה צספר תורת הקנאות והכל שקר
וכצ. וצסגס כי אמת הוא שמוהר' מח' זל' היה עוסק צחכמת האמת
וחדר צה איזה ספרים ישנם תחת ידי צכ' עכ' פ' מימיז מן המקדש המה
יואלים ומנחת האר' דה הדגש מקור מים חיים מצדד' דצ' כלס כרוכים
למנץ וישרים למולוי דעת אן צהם נפתל ועקש ומעולם ועד העולם לא
עלה צדעתו להיות משיח כמו שהעלילו עליו כי אדדצה ים צדי מאמד
הגאולה צכ' שחצר הרז עצמו לחק רבי הלצו צאדוך בלויתיו. ולהצטיחם
כי נאמן ה' צמאמדו לצבול את עמו כאשר יהיה לראן לפניו ולס יתמהמה
המשיח לפילו הכי יחכו לו צכל יום שיצא וכדי לסתום פי הדודים על
צדיק עמק צנאיה וצח חמי מחויצ להעתיק לך אהורי חציו כתב התנאית
אשר הלך עליו הרז הבדול בלח דודו ודצו מוהר' ישיעיה צסאן זל' קחמו
ועיניך שים עליו:

הרזי אל אלוני ישראל. האשליחם מעיירים צנחלי הדתות. להם צכל
חכמה עשר ידות. צעוז עימות תהום דצה הנותנים צים התלמוד דוך וצעים
עיים מציצה. מושלים כלי ה' הסייף והספר לצלח לקדחת סק צרוח מציצה.
מחסה לעמו לנה וסודמה כחומר נפצה. דצו וגאומי הישיצה המהוללה
צימיציה הפיר הבדולה. שוכן מדומים ינעלם וצסא כצח ינחילם, אמן:
ממי קדם קדעתם צנפס-ממרה, תפלה לעמי ערובה. צצלומה סל
מלכות ישי' צצדעס, כעין מלכות דרקיעס, אלהים ימננה לסמן ארסם
ולסעדה. לתורה ולתעודה. עד יושיע ה' את אהלי יהודה. אכ'ר:

יקרה מפמיים ספיר בודתם, הלא צספרתם. הנה זאת צלחמי ולא
סכחתי, עמדות לראשי סמתי. ועקלה וליך מלוה הוא דרעיו עליו.
ולצן ולצור פילי, ולצדוף כצח שיסי, לשמי מודצן מלקמדי, ואחר עד
עתה לרעת קשט אמדי אמת ולהשיצ אמדי אמת לשולחי, זאת נחלת עבדי
ה' ולצקתם היו סמכתי, ועמיתם תדצמי. צקשו לעורדמי, עת לה'
לפשות התחלה מן הצד דצמי נפשות לשמע און מליץ. צקרב חכמים מליץ.
על מקדש מילה עפה, ספרים מעולפה, על שדה חמד' על גסן פורי' ה'
וענפה. דשלחו מתם לקדש עליה מלחמה תמופה. צסעדה וסופה, וקוקין
דמורס ופארין דשסא. הן למות הן לשדשס. דנפקי מפוס מאלל דרצון.
מול

גדול מדנו. מתחיל צבאות והסכים צלוח, שלל לתם רוח, דין חסדי
 פדן, פדן על פני פדן, קדש צחרון ודח כסד'מים, הקד חיות, כנח
 יסד, מודק צלי חסד, לצחורים יחיות, חסד דתו להיות, קדשים חלנים
 נא'מה, כי עת קמה, ואכן בנדל דנל קל חיון תיוגתל לל קל חיון.

זאת תורת הקנאות, לכלל פשע ולהתם חטאות, חלל כך היא
 דרכה של תורה, אחד דימי ממונות ואחד דימי נפשות צדדיש וחקידה וקיימת
 לן עדה שופטת, ועדה מללל, לשום משפט לקו ולדקל לתשקלת, ומתחילין
 מכות פסוח וזליל גנון והמליט, זורחל כשגבה שילל חלפני'השליט, דענין
 הלכות דין לשקור ולשחות די ציקור, וללו הן הלכות שקד'ה שהי'ה
 דר'שה ואח'ב חל'ה הכר'מה ועי'קוד, ותמיה לן טונל מילתל, דלמד
 הלכתל, למשדל גדל דנל, ולל חייס מר לסצל, חסידל קדישל, דנל
 קשיש, מלוד הבולל, מלך מלמי הקצלה, האלהי דנינו צנימ'ך כהן דק,
 מורה דק, מחזיק כל דק, תלמידו וליס סדו של דנינו הקדוש דת'ז'ר'פ
 הנודע צשערים שמו וצלתדיה דנל אורי צחדה דלרגיו, דעניס דעל עלקיה

דני, כי צדוק ה' אשר לא השזית לנו בואל, דלל טפ' צונינל די'דלל.
 חלה האלן ללנו וצנצנות כפיו ינח, יהלמס דין חסד ויוכיס.
 ואנל לל מן דלית לני חכמתל, חמינל מילתל, ללל צטוח נכחו
 של זקן (כסוד'ר צנימין כ' ה'ל') עמידל דלמ'עיתל, אדלל דני דני
 דרומיה מני לשמיס ולסוף כל סדעל חותל, ליה חלהל עליהל יהצ מלכותל
 וצותל, והול גלי עמיקתל ומספרתל ממפתח פומיה הול לן נהורל על
 שלחו הטוהרה, השומר נפשות חסידיו ישמרהו, יסלח דצרו וידפלו.
 וצלל שדי יתלונן, ואפריון נחטייל לצדק, כי לל צחצוח יללו לעלות צפרנות
 לשום כל אצני מוצח כלצני גיד, מנופלות, חלה הס כל גלוגי חילוליה
 שהיו צלותו זמן לצד מקלל דני וימיליה שהיו מקנאים צחכמת הר' קשה
 חייס לולאטו, וגס שני הדנים דנילס כמוהר'ר שמהל קלילמלח וכמוהר'ר
 יעקב סלדוואל מ'הי'ס'ה הכללית, לל ללו להתנדל להדל חסיד החכר,
 לקיים מקדל שכתוב על שני חוזה, כצור חלהיס הסתר דנל,
 וכצור מלכים חקור דנל.

וכען מצינות דידיה חמינל, ולל מסתפינל, כי הנה זאת חקדמה
 כן היא כי לא כל מי שילגה ה' עפר מעימו ויצוהו חרדי לפורו, לנצח
 היום יקדל לו לפריס הדוזה ואין זה ענין לנצוזה, העולה היא למעלה
 בצורה נצוזה, כי יתן ה' את רוחו על הזוכים לראות צאספקלריא, ועל
 אדמת הקדש לל צלח מלפניה, גם לל לרוח הקדש היושב צדמה, ולו
 ולו מדריגת דעות כמה וכמה, ונדנר האלון הגדול דנינו משה צר מחמ.
 מאן עס לל ועס קדשים מאן, צפידושו על התורה פר' לך דעת
 שפתיו צדור מללו, שמשני לראות מלאך או דיצורו לה' יתצדק לינוו נציו
 לה' ושלל היתה המ' המלצית מכלל הנציות, וחינל איס חמדות, אשר
 מרור צו נכדוה, גם דלה צחון מללות עתידות, אמרו עליו דעותיו
 צמס' מצייל דליהו לל נציו אע'פי שכל מה שראה היה מחזיריו הנצילים
 נעלס, ודיו לו היה צחצח ללח צצל זוער של עולם וצנחמל: מלאכ'
 שסכמיה לצד קטינל, ועודו טונל שהיה אליהו ז'ל מליו חלל האמודליס
 ולרד עק מני סדל אליהו דנל חועל, וז'ל אליהו לצד יהודה לל תרתל
 ולל

ולא תחטא, ודעה נד שילא לשכחה לאלהיו ולמד לים פלי קא ענין
קדוש נדך האל, ודעה נד אצור אמר לאלהיו מד לאו ככן הוה, וכמו
קא אלהיו היה מלך ציטת הגאונים, חו אינה לריכה לפנים, וחסידי
פרוניתא הדלצ' ותלמידיו תורה לקחו מפיו, ליד ה' על ארמת נדר דבר צד
רוח קדש שם צדקת. וכבר היו לעולם מלאכי נצלות מבידים, ליחיד
סגולה הסידים, הן זכרון לראשונים וגם לאחרונים. סוד ה' לידאיו וצדיותו
להודיעם לךדע התורה נכמה פנים, זה חלק אדם מאל ונחלת שדי מעדומים
אשר לא ימוע טוב להולפים צמחים, ולכל איש ואיש לפי צחינתו ושרשו.
יגה שניצ אשו, ורצונו הבדול מזה יוסף קאלו ז'ל נחילה לאדן היה עומד
בשגולה אליו המצוי צעיר מקפולי צהיותו צחצורה יושג ולומד, והנאמן
הדמ'ע מפלח פה העידה היה צלמנה, כאשר ספרו לנו אשני אמונה,
חו עדות העלה, תלמידו מהר"ד יעקב לומצוריו צפ' אינו הכעלה,
והרצ צעל מנלה עמוקות צעיר קדאקא היה איתן מושגו, כאשר רוח ה'
דבר נז, והארי זל'ה קדלו ה' מתלדים להכנס לפני זלפנים, והרצ הבדול
צעל מעצד יצוק צעיר תודינא הלך מדבר עמו, והבאון רצונו משה וכות
צחיניאח ומנטובה עם מביד מן השמים היה דבורו ונאומו, כאשר נדע
בטורים שמו, וכל זה לא היה חזק נפרץ, זולתי חלק טוב וחז'ל נמדד
אשר חלק ה' מחכמתו לידאיו, כי קרוב הוא לכל קוראיו:

ואחר שדברנו קצת מאפשרות הדעות בכל מקום וכל זמן, כי
קאלהים יסדאל לא אלמן, מעט מועד מלין אחריו, לא כציר אדבר על
קודם אדם המעלה אשר עליו דגשת קול המולה, יען וציען הן אי כפיו,
בי כהיום אי ילדתיבו, צדס קושטא קלי, האלקי (לשון שנועה) כי במול
מחלצ עתיק מעדים, רוצן צין המשפיעים, וצחורת ה' דנק ללצה' ויקרא
שמה חפני צה, ועזה לו קט'נת פש'ים, לילך דודני הקדושים, צחור
כאדוים לא הלך אחד שום וצחירות, והצלי הילדות והשחרות, ה' פתח לו
אוזן שומעת יתקן והיו לי לזן, ואכני תרגלתיו על זעמותי לקחתיו,

ונלימדי דבותי הדרכתיו, ובפי כחי חכמה מלאתיו, ויען אהבת
עולם אהבתיבו לא ה' קדול צייתי מספר זערי אבדנו וכל טובו
היה צדו, כי אין נסתר מחמדו, וצחיתו מאיר ונא צדקד קל כאשר
פאניים, עשקי נדצו אלהים חיים, כי משג את כל כלי, מלא היתירות
אשר חזן ה' אלי, והיו ענד את מיכל המים, ויקחגס מע'ן החיים (להארי

ז'ל) ויאכל: אז רעיוניו פשטו צמחק הסידים, התעלם צלחצים רוח
דודים, והיו כאשר היתה מן השמים פנה ועלה, להתפרד הסגולה, ודודי
נסע ונגלה, הוא נטע אהלי אפרו, והיה כל מנקה ה' ידעו לשכר,
ישלח פארותיו ופארו רעיונותיו, והיו יוס יוס שעשועים, עם חעידיו ורעיו
להקים סוכת התורה, ציראת ה' טהורה, רית מחוח אשה, אז מדע לו
מה שממו העלים, כי דיו נטפו מוד ואהלים, ויעש לו מטעמים, על
הדי נשמים, ומאז ועד עתה משפטו מתנהל לט'ו, יגע צחורה צלעם,
ולרעהו יחלק שלל, ויהי דעה יצן שמועה.

ואיש אשר אלה לו וצדקה' מלא, מעתה לא יפלא, אם אל נח'מות
עליו הופיע, ויוס ליוס אומד יציע, ואע"פי שחש הקקון, מחקה על
חזר שאינו מוצא מתחת ידו דבר שאינו מתוקן. והנה צעון המגידים,
הודיענו לשון למודים, אד'יא דצ'י ע'לאי זל'ה' שש מהם גדולים וקטנים
מימים

מימים ממימים שונים, והבחינה לדעת למי נאמן וכו' נסמך כשם הכתוב
משדשו תלמח ושיהיו כל דבריו עליו נכונים, וכל מעשיו דלויים, ושמשו
יאלו הדעים תכופים, מתוקים מדגש ונופת נופים, ונדר יוכל כל קורא,
לראות מאלו דברים אלה צספר חסד לאזרהם עין הקורא.

אלה חיפוא הם המאזנים, אשר צהם מראה לנו מזוקק שצעתים,
כאיש אשר נקש ופאין צו ופתל ועקש, כי מראש יניקותיו עולה תמימה
הוא לשמים מקודשת, קדצת אלהים חפן אל הקדש לגשת, והקדושה שורה
צמקום אשר מראה לה צית דלוף מחוף ואצית, ואין לתמוה אם יש כמה
וכמה גדולים ועוצים חסידים ואנשי מעשה אשר לא זכו ולא הביגה ידם,
כי אין הדבר תלוי צאשר יראה האדם, כי כמו שהשמש על הארץ יואל ולא
צכל מקום לכסף מואל, ומקום לזהב יואל. ככה השמש וצנן ה' אלהים
אשר יראה, יצדק ויקדצ ומי יאמר לו מה תעשה? ומי לו יקד? ויחש

לרצותיו שרשות נצלות, בי לא אכלנו לחם עללות, כי לא קול קלות
הראשון לא יתננו עינינו, לישון והרצה שללות ותשובות, ענד ציינו וצינו
ונקדש שמש רחוצות, כי מימי המה יולאים מן המקדש ובהקדשות מרשיות
הכוללות היסודות אין כל חדש דה להרצות נקצי המשרות ממעון כוד
מרי'ות, יען צאמת וצתמים, צכמה וכמה מחומות דברי האר'י זלה'ם
סתומים וחטומים, וגם המלאים בלויס מהם! עמוק עמוק מי יואלם,
כי כמדלח הצוק כמו דגע הזהיר, צהעלות צצדוד אפילו תלמידיו המוצהקים
לא דלו חור צהיד, והנה אחת שללנו מאתו, ושלח לנו ללות אמורתו,
אחד מחצוריו טהור קדש ממולח ועצברו צין צתדיו ולא נמלא פיסול אחדיו
בי כולו זהב טהור צהדרי קדש יסודתו, על אדני דק, דברי האר'י זלה'ם
וחכמתו, ועל מרכז סוצצס כלם, ולא יטה לארץ מכלם, והמכתב מכתב
אלהים הוא חרות, כלו מלא יראת ה' ויהי צדירות, ודברים אשר ילא קן

על ה' לא יחפה, מתוק הוא לנפש ולעצם מרפא, אין צן צערוריה מתהומי
צצ'ה ואין צדודיו דמיה, כמעשה חייל, עם שונים לא התערצ, ואל
מחשצו קיץ לא קדצ, רק מלא חידושי תורה על כל גדודיו נאפיקים,
הזהב מעליהם מדיקים, והנה זה אשר דלו עינינו, נטפה מן הים מן
דרושיו, כי פשו ודצו פירושיו.

הא יקמן, מה שלפנינו נאמן, תנא צארן ישראל ועם קדושים נאמן, הרצ
החסיד צעל עצרות ישראל ה'ה כמזהר'ר דפאל ישראל קמחי כר'ו שליח
לפת תוצצ'ל צשולי אברת שלוחה לנו מפירארה מליש שלומים גם הוא פוש
אלינו שלומו, והאיש משך צקס'ת לתומ'ה, וזה לשונו: יאמר כל ישראל הצא
צשולי הידעה שם צציתו של הרצ הקדוש המקוצל האלהי כמזהר'ר משה
חיים לולאטו דרו נמאלתי ושם הייתי צד'ה וצ'הכ וישנתי צציתו שמים עשר
יום ודליתי שללות היאך הוא כותצ הכל צלשון זהב נמוד ודליתי את פירדו
לקהלת והתיקונים וגם הוא מחצר ספר זהר חדש על הפרשיות, ועד
פרשת ואל כצד היו לו ד' חיצורים ונשתוממתי על המדלח וצאמת הוא
דצד אלל ולא דליתי כמזהר, והנני נוסק דלפת הדד תורתו, כ'ר הענד
ישראל דפאל קמחי ס'ט עכ'ל: ועל כל אלה כתלי צית מדדשו יוכיחו,
ועדותינו ישיחו; כי לא לנו הלך דדך גאה ונאמן, ולא קדש שם שאן,
וכשש שמים אל הכלים נחצא, לולי מלת ה' היתה נצצה, וגם עתה אשר
נצנו מנפוחי אחר הצצע לא נטה ואל השלל לא עטה, מדרך שטי כוצ.

היה

היה היו כמו אכזב: רק הולך גדל ועוז גם עם ה' גם עם אנשים, ודורש
עוז לעמו דברי כבושים, ומזהיר אותם את החוקים ואת התורות, לפקוד
גימס עורות, לסוד מדך עקלתון, ולחכם צעיר האדון, וה' מלכיה
צידו אותם לימין להולך, ואיש בגוליו משליך, ומתנחם על מעלו, ושם
ורפא לו.

ועל מה שהתלמד (דבר'ר מח'ל) סוד הצליח, ואגרת מנחם הצליח,
הלל לנו מעלת הרב מח'ל בעלמו הודו, שצדיק לא הביע למחלית חפמת
ההדי'לל חלחל תהיה לו לעדה, כי לדיק הוא שומד אמונים וכו' לגזיו'י'יס,
לא נפ'ל ידו בחומץ, ויטהר ידים יוסיף אומץ, להביד כי ישד הוא ולא
עולתה צו, כי בחוקי ה' תמים לכו.

הנה פרשתי השמלה לפני דעותינו באמת ובמשפט ובדקדק, לא נשמים
הוא ולא דחוקה, ועוד אומד שהוא מחכה ואנו מחכים, להשיב מן החלונות
ולהלץ מן החלונים, כי יקם את דברו, נשאל יעקב יהיה צעור, וישר
אורחותיו, צעור הסתיו, נשגם כי עתה לא עוד הקצר את הכס ממעשיו

להפריע, כי מזה הוא את הרעים ולפושעים יפניע, וליוש מחד כי יצא
צעה' פה אל פה מדבר צו, ויהי נשלוס סכו והאמת יורה דרכו, וכן
אכרע אקוד לפני חרות שחצורה בכל כבוד ומורא, והמורה הטובה,
מודי וחמי הר' צ' נד'ל, מארי דדל, כלל כמו עונה את שלומם והוא
פקד עלי לתת כבוד לשם, ושנינו לדבר אחד מתכוונים, מתפללים ומתחננים
לדעה בשוקים, יגדל ויתמיד תפלתם לאורך ימים וקמם דגנים ודקניקס
אכיר.

רבינו יוס' ב' ו' לחם שנע לסדר כי ממנו נקח לעצור את ה' אליהו.

כה דברי הארץ ישעיה בן הנאון מוהר'ר ישראל חקיה באסן לסדר
ולפרט, אתה הרפת לדעת אהובי חביבי אהבך האמת כמה שבו צדקה פקו
פליה קאת חכמי ויחליא שבו באותו זמן להדשיע לדיק במד הולך
צידו ירל ה' על לא חמם נכפיה ולא מתפלל מזה כי אין כל חדש תחת
השמש והרב הגדול מוהר'ר נפתלי הירן ווחל ז'ל יהיה לי לפה (מבט
שליש שלו ד' ע' ח' צ') כי בהוכחה קרא גם לאנשים שלא הביעו לקדש וליהב,
אמרו דו'ל והצינו אחרי משה מלמד שחזרוהו נאשח איש, פי שאלמד עליו
צחון מלאחי דוד ענדי צחק קדשי משחתי, שמעו אזינו ענדי מקלנו לא
לא איש הדמים ואיש הצליעל וכו', מליד עימי ישראל הוא הוצא'ס ז'ל
דלו מה דברו עליו ירציו, וקדו לדודנו מה קרה להרב ר' משה חיים
לואטו ז'ל, ספרו מפילת ישרים יעיד על תומתה, עיין שם באורך, וגם
אתה ידעת מה שכתב בהקדמ' ספר החזק מעלת רמי למשעודם שרשיו
נעזים צעיקרי תודתו הקדושה ונפו נטה למקום טהורה טהרת הלל
לאזינו ששמים וכו' וכו' (והיעצ' עלמו כתב צ'לס ד' ל' ע'ל פלימ דבר
חדש תחת השמש שיפלה מלך פניך ללדס עתידות ודברי חכמה עם צ'
וכו' וכן צס' הקרה בותח מפי מברך) ושג'ו את פדקס נל'ה צהסכמסס
לספר דרך תנוות שלו להלל ולשבח את הרב המחד ומעשה ידיו להתפלל
והדברים הללו לא היו קטילי קני נאמאט שנאמר כי נפתו לדבריו כאשר
עלה נדעת היעצ' אשכחי בתורת הקבלות לחשוך את הרב נסאן שהלך
עוד צעור והלדיקו דברו (ועוד דבר זה לקמן) אודעה עליזה עיסה
שהנחתם פחד עליה כי הוא יעצ' נעלמו אחרי כל האנחות אשר כתב
נצ

נגד משה איש האלהים חתם דבריו וזה הלשון מכל תקום לא מעשה לו
 פול ח"ו, ולא נעלים דבר טוב שנחלם לו, (ואם אמר כל שבע מדות שמו
 חכמים כלם נתקיימו דברי משה וצנניו) כאשר משפטו פעלו ומודיע מה
 היה סופו של הר"ר משה, מתקפורט נסע לאמסטרדם ונתישז שם עם
 כל בני ביתו, ושמעתי שלמד שם מלאכת השחת אצנים טונות להתפרנס
 ממנה, על זה ישיבהו שנה הכתוב יביע כפיך כי תאכל אשך, גם אמרו
 שהיה לו יניקה מקהל ספרדים. כי מן אז והלאה לא נשמע מאומה דע.
 והיה לדפוס שם שני חצורים קטנים (גדולי האיות הם אומר) ממעשה
 ידיו מסילת ישרים ודרך תצונות, ולא מלאתי צהם דופי וגזית, ואחר
 ששהה שם אחיה שנים נסע מהם לארץ הקדושה, וכפי הנשמע נפטר שם,
 וחיים לכל ישראל שנק, עד כאן דברי הי"ע בן ומי יגלה עפר מעיניך יעצ"ן
 ותראה לשון הר"ר דוד מולדולה נש"ת דברי דוד סימן מ"ח דף קכ"ח ע"ב.
 עודם מדברים על ענין המכר חכמי הישיבה כי ונכנס מעלת החכם
 המפורסם החסיד כמוהר"ר משה חיים לוצאטו ז"ל שהיה אז הוא ג"כ מחכמי
 הישיבה וספרו לו כל הח"ל ורצה לראות באוזנות הללו ונשאלה אותם
 הכידם צנניות עין והעיד עליהם שהם מאותם הנאכלים צערי איטליאה
 הנקראים פא"סאני ושלא היה חשש איסור ופקקוץ דבר ונאכלו על פיו
 עכ"ל. ומעתה אם שאל להיעצ"ן המקנה אילו היה הר"ר משה ל' כסיל
 וצער כאשר אמר דף מ"ח ע"ב היאך קצלוהו ציצינתם דמי אמסטרדם
 ופסקו הלכה למעשה כמותו דבר איסור והתר שנתחצטו זה כל דברי הדור
 שכתוב שם נש"ת דברי דוד הנ"ל? אכן זה כי אם היה חשוב צנניותם
 והכירו כי משה אמ"ת ותורתו אמ"ת וצנידות כתב הר"ל הכהן צלימאטו
 צהקדמת ס' הנ"ל שהיה האחד המיוחד שצדו"רו חכם הר"ס ונחן להם
 הפילוסוף. (הפילוסוף צריך להצינו בדרך שפירשו הרב צוטדיל צהקדמת
 פירשו לס' יורה שאמר כי המקובל האמתי צריך שיהיה פילוסוף) הפילוסוף
 האלקי החסיד וענו ראש לשרים משה איש האלהים צמסילת ישרים ודרך
 תצונות עכ"ל. ולא בלמד מלאכת ההשמה היה לו נאמסטרדם בלשון אמר
 היעצ"ן להקטין מעלתו אלא כמה תלמידים העמיד שם לתורה והרד דוד
 פראנקו צטל גמול עתליה צתוכס נותן לו את השנה הראש צהקדמת ס'
 דרך חכמה להר"ר משה ל' זה הלשון מעט צרי המליצה ומעט דגש השיר
 מדצונות שצחי הרב המפליא לעשות הספרים היקרים האלה ה"ה החכם
 ה' לס' המקובל האלהי תפארת התלמיד ועזרת הפייסמים ידו בכל שבע
 החכמות החפציות, כמוהר"ר משה חיים לוצאטו נשמתו יאלה צעהרה צאן
 הקדושה נשה זכה-חיבה את הדעים בעשות ספרים אין קץ כלם מלאים
 סכמה דעת ויראת ה' טוב לי כי זכיתי ליצוק מים על ידיו תה"ך נס"ו
 אשרי הדוד שצו יולאים לאורה עכ"ל וצו ארבעים שנה נקרא אל השמים
 מעל לחיות ציועם ה' ולצדק צהיכלו, ולבד בראש אשתיק לך האצרת שכתבו
 דברי ובאורי ע"הק טעמים תוצ"צ להודיע פטירתו של הרב ז"ל צת קול
 יולאת מעצדיה חכרות ואומרת על ההרים אשם צני ורהי איכה ישנה צד
 הצור תמים פעלו כי כל דכיו משפט אל אמונה ואין עול צדיק אשר הוא
 שמשו שמים והאירנו ארץ כי הרב הכולל המקובל האלהי דבר ישראל ופדיו
 אור שהיה ציטל צוניה קדישא מדגל וצנל כמוהר"ר משה חיים לוצאטו
 נפטר הוא וכל בני ביתו צמסמה לפני ה' (נכו' איד צעיד אק"ל סמוך
 לצדיא ונקנד צטנדיא אלא דני עקצא מ"ה אשוי חלקו צע"ה וצע"ה
 וא"ה

ואף לנו כי נפל עטרת ראשינו. לאו ודלו כמה גדול היה זכותו של הנדיק הזה כי היתה מן הנמנעות בדבר דלל אפשר שהיה יכול לילך בארעא קדושה, אבל הקצ"ה שמכבד פנינות לקחו על כנפי נשרים והציאו בארצו הקדושה חרץ הנני תוצ' אלל רצי עקינא ולפטר צב'ו לחדש חיי. לכן כזהו לעשות הספר גדול כי אלל כד זה לנו גדול, השריפה אשר שרף ה' כי תורת אמת היתה צפיהו ועולה לא נמלא בשפתיו ודנים השיצ מעון לא קם עוד בישראל כמס'ה ועמה אין צדיקו כי אם לנדיק את הדין ולומר שדוך דיין אמת נדיק הוא ונדיק דיקו. ויהי רצון שצנ"ה יהיה חלק, צמחיתו הקדושה אבי'ר עכ"ל האגרת. ועתה שהגיעני ה' עד כה מוכרח אני להעתיק אליך עוד אגרת הנעדרות שכתב בגאון החסיד דנו של הדג לנאטו הדד הוא החכם האמיתי מיהל"ד ישעיה צאסן ז"ל לשני בלומי אשכנזי המפלת ארצה. כל הטענות אשר כתב מנכד ה'ר"ר מח"ל ז"ל חו היא תוארה, אופן אחד בארץ הדג הדומה למלאך ה' נצלות, אות הוא צנצנא לתלמידים שמה ישנו למשפט כסאות, נודע ציהורה ובישראל גדול שמו, שדוך הוא ופרוך טעמו, הגאון הגדול והמפורסם אב"ד הישראלי החרדי הפתח וקשתו דרובה, לרין לקבלת המערכה כמוהר"ר שדוך כהן דפאפורט ר"מ ור"מ דק"ק פיורדק ואבנ"ה נר"ו לעד יאמר ויאזר כשמו ממזרח, חס"ו.

תחלת חשימי לפני חכמתו, לאשר נעה השמים צמחותיו, אש כפי כי ידנה כבוד ציתו, אדרוש אל אל צעד שלומו ועוצתו. עם כל החורש תחת לנו והדרתו, כי"ד.

עדי צמחים ושהדי צמדומים, כי מיום שזכיתי לכתבי הדת קדש מכת'רד האר"ים והת"מים האירו אל עמד פני ובאור פני מלך היו צעירי, ומלא נלצי היתה שורה דיוקנו ענמה, לפי שהכתב חייב, ומדחוק ידיו, מה נדד צנוצין, ואע"ב דלל צדים נהודין ידענא ציה צמד דליל במדון, כי היכי דליל משאל ומחיל שמעתתא דרוחא, ובשכל הקדש ישר מעבל צדיק מפלס נתיצ, ולבסא שופט נדק חרף יתיצ, מי כמוהו חסין? דלל פמין אסדמיסין, ולא תתוס אטיועט, ולפוס דיהטט, דלל חסתי. צהנה דמדלובי דלובי. לא ענים אשמתא ולפוס חרפתי' אצטתא, עולין צמעלות, ואינון מוכין סדר הצלות. יואלין לרצ מהר, ויאצלו על מדן אצלי הזהר, אצמעי' למדצה דצדים לידות נחמדים, מקצלי קצלות חן לתחומא ופסק כלישנא קמא, ואבצ שיעפא נפא לאפא, ונקטי מגלים ותושלים, ועל דל ודאי נווחנא כדכוכיא לפני הגאון הגדול אב"ד דק"ק פ"פ נר"ו וכדי שלא לבפול הדצדים הנני שולח לאכתא"ד שופם מה שכתבתי על הגאון המכר והמלא קובלנא על הגאון דצנן ואפיקון צדכנה חלוצי שיפורי וגדו צי בירי, ובסמכתא דלל קמא, אמרי לה דמגניח, חו כשגנה שילאת מלפני השליטים. כי האמינו מלכי ארץ אל עקלקלותא חטים. האנשים מוליאי דצת האר"ס הנקדלים צסס חכמי ויניליה ולא שמה גדים, אשם שמותיהם נאים חפשיהם לעושים, ואי וימיהו עליהו כאל ספריהו וידיעה פחתיהו, ובאמת אין זו דרכי, לתת לחטוא חכי, וגועל את הציצות מפני כבוד הצדיות, אלל מה אעשה והאם מצערת לפני, זהם נתנו אצנע צין שמי, וכדכרתי צמה דכדורים, שלא להכנס לדברי קטשודין, כי אשתקד צדאש המיות, חזרתי צלותיות וינליות על ידי אחד את אונס שכל מה שהועד לכמהם חנף יחנף, ואין לו שורה ענק, ואת אונס לא העו: ועל צו"ד"ס חו"ל נים העו. ועתה צושה ונליצה יעשו, אנשי קושט יעונו לאשורו דבר והפכו

והאמת יורה דרכו. וכבר מראה צליל צל הצליל, כי ללול היתה
החזית עד שצאו אליו הצורות נשזרים, ועיכורה צמי המדים כי האיש אשר
עליו יקראו בצורים. אחד שהצאמיו במסודות הצדית היה שקט על שימור'רים,
ולא שופכו אסור'רים, ואעפ"כ ארצ הדפו, הוא יעקז צלילים שתחלתו
הוכיח על סופו, שקט עבשיו להיות עד חכם, ואם ה'שמש ואמס, ומלא
בדמותו כגלגלו הוא ר"י פאליפיקו מקד"ן ממד"ן: כמשל החל וצעל החדר,
ולפי שמפרסמים את החלפים, המדברים און צתפיים, אודיע טצנו של
הצלילים דלאו איהו יאה, ולאו גולמיה יאה, כי אינו אלא הצל דק, אשר
זה שלם שנים צעיר ליורדו אחד השלדה דק, ונאל זרוע שר צל חיל
הספרדים דלא ליעול את הבס ואח"כ שאל צפה כתב הדפנות. למעט
גבורות, וזה הכסיל המוליד דנה וצל אחד וליצ"ה: יולא מהר חורד,
וזריר אלל עורד, איס נצור. ד' זלמן חלצור, אשר שזועות וחלשים נחתי
לו יד וסם צבתי וצחמותי, ואכל פיסות גס שנה אחימה, שכן צלל דליות,
כי הושצתיו חלמד צלמד בלמוד היסודים אשר תחת דשותי יושעים, ואכל וטצע
אזן, ושכע על מטות, שן, צבית קרובי אל סס. ועתה חלף דוח ואשם,
אלו הם שני זכרות האורים, אשר ננו תלמים ומולדים, וסצוני נכחם,
לדי שילא הכחם, ור' שלמה זלמן צפרט, הדרך לנגדי ירט, והעציר קול
במחנה העצרים, כי החזיתי לאיש המוכר את החצורים יולק צפוי (של ד'
זלמן הכ"ל) עופרת דותחת עד שיהיה מעיו נחמדים, וידוע ליהוי למכתור'
לי מה ששני הזדים להצלישם ספרו, ועל נקי התעוררו הוא לפי אשר
צמדינות כללו נמלא ספר צמדינות יד חצרו מהר' יהודה אריה ממדינה ז"ל
(מ"ן צויילאה) קראו שאלת אריה לישרי ליה מאריה והגאון קדוש ה' מורי
ורבי כהר"ר משה זנות זל"ה היה קוראו קול סכל לפי שכל עמלו להכחיש
אכמת האמת ולדנד תועה על כל לומדיה ראשונים ואחרונים מרות סועה,
ועליו סומכים כל זדים וכל עושי דעשה: ומהר"ר משה חיים לולטון מ"ו
צקנאו קנאת ה' חצר ספר צלשון הקדש קראו מאמר הויכוח אשר צו צדצרים
לצונים ואחרים אצד וצד כל טענות ספר המוכר כמות אשר תדפנו דוח,
ואחר שחצד מאמר זה הציאו לפני, למען ארסה הייטז צעניו, ואם למרסלו
יכשר כאשר צבת מסורת הצדית עמי נתקשר, ואע"פי שמלאתי דדרי המאמר
החכר טונים ונכוחים עכצתיו שמו שנים כי לצי היה דואה את הכולר,
כל סוף סוף אחד רוצ האפירות דנתי שלל הייתי יכול עוד לקחות צקש:

ושלחתי לו הדעות המצוקש. ואחר זה הסכים על ידו הצלח המוח חמיו
זל"ה כהר"ר דוד פינצי שהיה אצד דק"ק מנטובה. וצל אחיו ומלא
את דבריו הרב הכולל, עמו כהלל האלוק המסובל, הכחם המקובל, מהר"ר
אזי, עד שר שלום צאזילאה גר"ו, ואצד ברלא אעתיק למעלות מה שכתב
לי הוצ מהר"ר אזי עד האכר יוס' ד' כסלו שעצד לשלום משנה זו וז"ל
צומן שהיה מה צמנטובה כהר"ר משה חיים לולטון מ"ו לא הזכיר לי
אשילו צמחיה מענין מביד (מכאן נראה כי האיש משה עמו מאלר) ושעמתי
ממנו הדנה חידושים על דרכי האר"י ז"ל אשר הוא צקי צים מאלר וצאצד
הרד כהר"ר יהודה אימולה ומעלת החכם ר' בוד פינצי קריתי משצותיו
על דאדי נוחם (לר' יהוא"מ) ומלכו משצותיו צלמת יקריש, וכמו כן
קילור ס' הכונות שלו אין צים נפתל ועקש לא אוכל לזן טעם הרופים
חוחו צלי שטע, ולא דאיתי שפעלה קנאה כזאת צנוד הצנוד הדע והמד
של

של אר"י ויה"ס הסגור שמועד על הוזהר שהוא ספר מלא מקדים והספגות
האמת כולה היא דגור כזו ועל זה אמרו צנצני לא מחתם צנצור נסר
דחם מחותם? אם חתמו מנצור דגרים אשר לא כן. נקל הוא דלא סיימו
קמיה. עד נאן דגרי, והי כשמועמי האנשים הסגרים (צלייז חלקן)
שמו הקיצור הסגור של מוהר"ר מח"ל חינוך על המחנך התגברו. ועליו

העפילו. וזלכתו לויצליה קודם נסעו לאמסטרד' עשו חנויות חנויות : לאמר
כי להדפיס חנויות פרו מועדות : ולא חכמי היציצה כתבו לי אגרת תלויות,
לאמר כי חחר הוא על הראשונות : ואמי הציצות דגר דלאו כל באייה
ואי אפשר ישכחיעלר, מאחר כי החיצורים סגורים בחותם דר, אצל להמתין
עד תשדתי לא היה לרוח מעשר, ואילו לשלוח לו שלוחים, אנשים ריקים
ופוחים ועמנו לו פחים, והוא כהוגן השיג כי לדברו הוא תהלך, ולא

להדפיס לנו ימלך, כי אל תשמעתי הוא סר, ובאשר השגשג שמועה ואמר

איסר, ותכף ודך שלחו לו שליחות שמי מן הראשון קשה, להיות לו כנושא,
ונו"ס ב"מ דלשיהם אם כתב חדש לא יעשה, יוסיף חזק אלפי עליו
לספות, נדור דרוז זלכפות, וכתבו למרחוק לכל מקום. להקיפו צנצנים,
ולפי שלא שט לבו אליהם, צאמרו שאינו כפיף להם, ועל אחרתי לדופה,
כי אין ישיצת גלוני פאדוזה, לישיצתם כפיפה, וישעמוהו זעלי חלים,
וקשרו עליו קשר מוח"ים, וכשועלים צחדות, כמעשה איצול עם צות,
העידו עליו עדרות כחצות, ועל פיהם חקקו חקקי און דגרי גבוהות,
ושלחום צכל רחצות, ושלחו אל הר"ם חבילא אשר דרכו צסערה וסופה,
ויליף דריפה דריפה, ואף אם הוא חכם כלכל ודרדע, דך שלח לא ידע,
כי תחלת צרייתו מן באו"ד וממנה הוא חזק, לשלח צשמנים דחן, ועל כל
אכפו יכד כן נקלה כן נכד, ולעולם משקיף צעד הקלון, ולפי צוצה דוח
כשחן, שנקוטרים שיליף לספר צרבת אליהו שדפס צנצולו לועב לרש
הוא מהר"ג אהרן אה"ר שדהפים תפלה צזולצאך צצנת תע"ה שלי צצנת
שם שמשא דגרי ע"ה מת צערב צצנת חדה עליו אפו, וחידריו וידרכו,
ומשח חגיגאו לא ידע שצנצני מה"רס הסגור כתבו ומפורש צתוספות תנחות
(דך ל' ע"ה) וצד"א ומדרכי פ' ע"פ וצספר הר"ר דוד אצורהם וצספר עשרה
מלמדות וצצית חדש א"ח סי' רל"צ ועיין צספר אליה זוטא שם. והנה
נפל שחיצורא דמל לעמק הצכל, וככה יקרא לכל הלהוט לננות אחרי הצוצ
הלהוט אחרי הצפח, וזה אחד מן העצמים שלח החזיר מכלן תשובה צצנה
שעצרה אל הנאות אצ"ד דק"ק המצורו אע"פי שהוא לדאש עטרה, והיינו
טעמא לפי שעתו צצכתו הר"ם חבילא ארז לחצרה, ואמי ידעמי שלא
ישמע לקול מלחשים, וצספר פנים יאשים, ועוד כי אגרת שמי הצצנים
הצצנים לא היתה אלי ציחוד אלא להק"ק צכלל ואל הממונים הצצנים,
ואע"פי שחורף האגרת כלפי דירי מצצנת, הא דחיו דכל כי האי' בוונא לא
אורח ארעא, שטע"פי שם הררי אל אינ' צצמה צצקעה, ומה עמך
הק"ק והצצנים לכאן, כי עשו אותם עיקר ואותי טפל ציציתי המצנן,
אין זה אלא דרך כפייה ואונסין, שחשצו לכפות עלי צביית כח הצצנים,
והם לא ידעו דהצצנים צכל כי האי' בוונא אינ' צלאו וזהו וזה מלחם
צו ולא שמי צצם, ואפילו תימא דאנא כעצדא דמיהום כלימים לא שוי אפילו
קדאם צציתה מצצנה הוי, ואע"פי שהצצנים הצצנים כתבו דרך צקעה
וענה

ועל עוזה ששלח את התיצה לק"ק ויחזיקו לו לבחן פגאמי חסנו
 יר"ה, אין זו אלא בידה וכאילו אין' אמי נאמן עליה ואחד שחמש שנים היא
 תחת רשותי סוגרת ומסוגרת, ומעיני כל חי נעלמת ונסתרת, ומה שזאו
 מחמת טענה להיותי צא צימים אין זו אלא תוארה, כי גם לי לנצח לדעת
 מה לעשות לכבוד אלהים הסתר דבר ולבסות, ומי יחוש חוק ממני שלא
 יהיה הגדר שגדתי נפרץ, ועוד שת"ל יש לי צן מקומי ממלא: צחמק וציראת
 חטא ממולא: ועוד שאם האצ"ר הכר כחז מה שכתב מי הכנים להר"מ
 חביא לצוא אחרי ולעקצני צדדים ולומר שלא אחכה על האיש משה החסיד
 החזר, ועוד כי צדו צדיו פשע לא חל, שהשוא אותי לאותו אחר שמקרה
 הגולה נצל צאמרו שמד' יאל ודע צעל צצו אלהי עקרון, לפי שהיה
 לאיש החזר סמיגרון, ומלכד שאין הדבר כן אלא אדרבה שנים אזליליוס
 היה לו צענין זה קשר חמין. ומיה ומיה נעשה צל"ל חמין, הלא מה
 שהר"ם חביא קער כגדי כל כך הוא נגע מספחת, ודאיו לתוכחת, אבל
 זה פרי גלח זדון לצדו אשר גרפו כחל קישון, ואין יתרון לצעל הלשון,
 וזר מן כל דין אילו היה צאה לידו אגרת ממני על עמין זה קדו לודאי
 שאותה אל יד חכמי ויחזיקו היה שולח ומה הוכיח הוכח? כי כן עשו

צעמן מחלוקת מעטוזה שמה שכתבתי לו צסוד וסתר שלח בוך האגרת אל
 הלך המתנגד כאויב צוגד, אבל הוא חסד עלי דעה אלהים חסדה לעוזה,
 שלום ושלום, כי צדאות הלך של אותו קק"י עם מי היו דמין, ועל מה
 הם דמין קראו את הקינים לשלום, ות"ל נגמר הדבר צבי טור וזים שלום,
 וכאשר הדצ הכולל ע"ה כמור"ד שמשון מודפדונו נל"ו כתב לו שמועה זו
 לא השיב לו שום תשובה, מכלן מוכח שהוא שונא שלום ואינו מקשיב אלא
 על מי מדיבה, וצומן אותו המחלוקת הוא ור"י פאליפיקו נעשו איינים זה
 לזה וכתבו זה לזה מרדוה, ועמה עשו שלום ציניהם (כמאז ומדין)
 להלך צסערות, ולהפוך הקערות, והגני שולס גמכת"ל טופס המעשה
 צ"ד שנעשה צמודינא (עיר גדולה של חכמי וסופרי) אבל זה לא תלאתיו
 צכמוצים כאשר שלחתינו אל הבאן אז צית דין דפ"פ וכן טופס מעשה
 צית דין הכעשה צפאדוצה למען יראה צעיניו השקדים והצדויות שבו
 צויחזיקו אע"פי שלא הייתי צריך לזה שהרי התיצה סגורה צשתי מפתחות
 ולא צתסרה צדי אלא אחת והאחר' הוא צדי איש אחד נאמן, גם צדור
 מד' שלמה זלמן הוא עד חסם שתימד כל היום כותב קיצונים פיסוליס
 ופועל צשמות צאגורת בסף, ועוד יש לי להוסיף שאלה מן העדים הוא
 הנקרא צסס ר' משה מנחם מדרי, עכציו צועק מרה, לאמד כי צערות
 החזר צדור עליו סרה כי שמו צמכת צדדים שלא אמר, ולא כתב מה
 שצאצת אחר, הרי תכל צדדן צדור, שהלקקליס צסס חכמי ויחזיקו עשו
 קונוא וקצנו פאדור, ועל זה נוסדו הכתבים שכל עבר פאדור וצ"ע
 הצור, וזעקת שצר יעורדר, אבל תמה אני איך צדים וגדולי, יאלו מצוהלים,
 לפי מה שאוקס של ויחזיקו משתצחים צעיר, כי יד כל באווי חסכנו ופולק
 אחס כל קדים ועיר, קנאות להעיר, וגם צסס מכ"תור ע"ט תמהר ולכתור
 צחדט ענוה מצלתי שמוע תחלה מה צפי אע"פי שאני חקפת אכזו לנקוט
 צללא צידך כי מה שכתבו חכמי ויחזיקו שמוהר"ר מח"ל הוא עזרין על
 הצצועה ופועל צהשצעה לס"מ לבלות רז התורה כצד גלוי ומפורסם שעד
 שקר העד, וכל שכן מה שחפאו עלי דצרי' אשר לא כן שאני החזרתי לו
 II. E. ה

מהחיצונים

מהחיצונים הכחרי' שהם סקר וכזו גמור, גם מה שנתנו שזלכחו לאחשדדס
הציו עמו ספר תהלי' שלו להדפיס שוא ודבר בא, שהרי כשהייתי צפאדוס
לקחתיו צדי ובהם הוא עמון בתוך האהלי, גם מה שנתנו שהמגיד אמר
לו שעתיד אותו תהלים של דוד הע' ליצטל ולהיות שלו במקומו לשון
הדע גמור הוא ואין אומרים שלא דלא את החדש יצא ויעיד כי החיצור
המכר הכו צדי ממש ורשום עליו זמן שנתחדר ושהמגיד אותו יום צ' ד'
לחדש סיון שנת התפ' ו' וסנימו ר' ח' שצט התפ' ו' וענין המגיד לא נתחדש
לו אלא צדקס סיון התפ' ו' א"כ לא נתחדש על פי מגיד ואדרבו מוכיח עליו
כי כולו מחקים וטשטוש' כדרך כל מחזר דרך טבע שכותב ומוחק וחזר
וכותב ואין זה אלא שהיה צלמ' צקי מאל צחכפת ה'יד הפניו על מדותיו
לחדר כעין מחזורי' (וכבר הדפיס שצעה מחזורי' צויני' אלה בשנת תל"ד צס'
חוכת הארץ וזו לא ערערו עליו חכמי העיר מחמת שעדיין לא ראו
שנאמ' וקנאמ') וכבר יש אחרים שעשו כמותו: הפילס' הזה כי כל דברי
אנשי ציני' אלה דברי רמאות ולשון סקר ונדאות, ובהם אמרו ב"כ עליו שאני
שלחתי לו תיבת המחזורי' לאחשדדס וצ"ל לא זה המקומ' ושם במלאת
שם היא חתומה וסתומה ומלאו דבריהם מזוייפים מתוך מעשיהם ונרן
בלבם אל הצור.

הנה גיליתי את דברי אל מחנ' ד' אים כלצני, ועליו השלכתי ידני,
לפרסומי קושט' ומילתא, לכל האדם דבורתא, באוני אשכנז ופולין ולהודיע'
שכל מה שהוצע לפניהם מלך חכמי ציני' אלה מילי דרדני, מילי דשיחמי
וכיני, ועוד תיקד נא נפשי צנינו לכתוב לויני' אלה דבר דבור על אופניו
דיוכיח על פניה' מומס, ואל יפק זממס, דבר אמת לאמיתו, ומה' תהי
שלמה משברתו.

ובכן קיימ' דשותא, מדיש בלותא, ואשילנא שאילתא, יורה את
דרכתא, אל צדאי יקירתא, דכתב איגרתא דא, אצא וצא נשקן ידרי ומללין
לחיי מלכא וצנורי, נאם המכתב וחותם פה דיניו יום חמיש' ו' לחדש
עצת שבת תל"ד ליורה, עזרי' קמיה מאריס: ישעיה צן הבאח כמוהר"ר
ישראל חזקיה צאסן ז"ל.

שפוט נא מלכא ידרי כמה כוזים העלילו על פדירה עתה תרצות
אנשים קנאים שלא לכבוד שמים אלא לכבוד עצמם דלמות כי האש משה
בצל גליה' צחכמה צצורה ודעת ויואל פרח צתחילת ימיו וחדפיס חצורי'
אשר לא היו מצויים כי הוא היה הראשון אשר המליץ מליצ' ספרי הכניאים
צספר לשון לעמים ויין אן צאמצע שותיו להוציא מן הכח אל הפועל ספר
חומש הארון, קל"ח פתחי חכמה, מלחמת משה פירוש על התורה צבבלס
וצ"ל: פי' על קבלת, הקירות יקרות על עקרי הדת, לישרים תהלה,
מגור עז' שהוא כפלים מהחצור המכר הוא עמון צאולר הספרים של
כמוהר"ר חנניה אלחנן חי הכהן זל"ה מ' צפירנלי צעל רוח חדשה וחידור'
ישראל שפה אחת מלכד מה שכתב על שער חכמות כמ"ש הר"ר צנימ' צללאל
ב' צהקדמת ספר דרך תצונות מאמר הבאולה דעת תצונות, מסילת
ישעיה, וצמור שקיס, ליקוטים על עניינים שונים להצון אחרי הקדמוני'
ובקדמות יקרות לבנות סודות לפונות צתורה וצמחקר כל יקר דלתה עינה,
על כל פנים אנני רואה צאנעגנינות שלי שיקשו עלי המתעקשים לומר והלא
מוהר"ר מח"ל ז"ל צעצמו נתן תורה פעמים אחת צפאדוסה ואחת צפ"פ
דימין דלדקו דברי אורי' ככתוב צתורת הקנאות, לזה אשית כי אין אדם כחפס
על

על זערו ותכל צרכת אשר עמנו לו אקשי ויחליטם ור' משה חבאל: ה' ומחל להם: כי דברו על לדיק עתק בגלות וכן, ודני אשכנז נתפתו והלמינו מה שלא דלו ולא דקון צלופן שהרשיעו את הדיק והכריסוהו לעשות קדון תורה צמח שלא חטא כי סוף סוף כפי עדות מוהר"ר יעקב הכהן כתוב בתורת הקבלות דף כ"ו ע"ב לא מלאו לו צדו אלא הויכוח שעשה בין החוקר והמקובל נבד שאנת אריה להרצ וא"ל, אצל אני מאמין בצאונה שלימה כי תורת משה היתה אמיתית ולא פנה אל דברים ודשני' צעלי הכת ש"ן וחיו"ן וחזקיהם, ומי יתנני מלע תחתיו צע"ב צחקו תהא חלקי ומבוללו תהא גודלי אחד אריכות ימים ושנים לעבודתו יתצדק ויתעלה, עוד אחרת אומר לך וידי מה כל המדה אשר חדרו, לזה חכמי הדור נבד משה איש האלהי' הלא על כי נתעסק בצמחם האמת ושהמליץ חזקים חדשי' אשר לא שערום הראשונים וכן היה הוא הראשון אשר למד ולימד היו התורה וסודותיה? אחת משמים לא יצא שו' דקון דבריו מוהר"ר מ"ל ז"ל צעמי' אלו, לו לא דקון גם דבר, במקוונלם הקדמוני' והאחרוני', כי כולם שואני' מים חיים ממקור אחד הוא ספר הזוהר, ואס"ה גולה לדיקים הקדמוני' יוכל להבנות גם לאחרוני', כי קרוב ה' לכל קדושו באמת, ואני שמעתי מפי זקני העיר הזאת אשר שמעו מאבותם אשר הבירו את דבריו משה חיים לזאטו זוק"ל והעידו כי היה מתנהב בחסידות וקדושה גדולה ומראהו כמלאך מללך האלהים נורא מאד והחסיד זקני כ"ע היה צנינו ימים ושני' לשרתו צנינו, המסחר שלו וסיפר למוהר"ר אזי ז"ל כי באותו פרק שרעשה העולם נגדו דלה להתצוק אס אמת היה כל מה שהעלי' עליו, וצחק ודק את כל מהלכיו בגלוי ונסתר ולא מלא צהם עול ושמן פיסול אלא הבידו לדיק צכל דבריו וחסיד צכל מעשו לומר תורה לשמה ומלמדה בצאונה עושה לדיק וקדושתו הפלא ומלא עד כאן שמעתי, קנני למילין בתפלה לרוכז עדנות ושחקר צבני' הסודות הצא לקראתנו לשלום והיית א"ח שעה כל ימך שוקד דלתות התורה והחכמה כנפשו וכנפש אורכך הכותב והחתם צלאשון לחדש השלישי שנת למען תצדק צדדך לפ"ק.

העומד על התורה ועל העבודה פה פלדוה יע"א.

הצעיר מרדכי שמואל בכמוהר"ר בן ציון

גורוני זוק"ל.

מכתב ו

וויפן צדקס הדעיני התקל"ו לצ"ע.

(*) וחי לבבך לעד, ידיד לבי! (*)

מנה אחת אפיס חק לנו אלהים צחסדו: כי גחשה מפלט לנו אל ימים ראשונים, להנחם מעצוננו צעת לרה, ונצט אחרינו אל ימים עצרו, אשר היו טונים מאלה ועודם חיים צוצחנונו, גם כי חלפו ואיכינו.

(*) החגרת הוחת שלוחה אל אלוסי ומיודעי הרצ החוקר הגדול, ועלה מכל חכמי עמו הצרתי, מוהר"ן קר א"ח מ"א, ולספרת אורנים נאמנים, תחז עתה זקאל רב.